

درس اول

﴿﴾ با دقت در خلقت شگفت‌انگیز انسان و جهان آفرینش و نظم بی‌نظیر آن به این نتیجه می‌رسیم که ناظمی دارد که او خداوند دانا و مهربان است.

﴿﴾ هدف خداوند از آفرینش جهان شگفت‌انگیز با توجه به سخن امام علی (ع):

۱- اندیشیدن درباره آفریده‌های خداوند تا با استفاده از آنها به بهشت راه پیدا کنیم ۲- از عذاب دوزخ رهایی پیدا کنیم.

﴿﴾ دنیای پر از نعمت با زیبایی‌هایش نشان آن است که خدا ما را دوست دارد. پس ما هم او را دوست بداریم و از او اطاعت کنیم.

درس دوم

یکی از نام‌های خداوند «غفار» است یعنی بسیار آمرزنده ﴿﴾ براساس آیات قرآن خدا نه تنها خطاهای کوچک حتی اشتباهات متعدد را می‌بخشد فقط کافی است

۱- توبه کنیم، ۲- ایمان بیاوریم، ۳- کار نیک

انجام دهیم. ۴- حق الناسی که داریم جبران کنیم.

﴿علت اجابت نشدن دعاهاى انسان: ۱- گناه ، ۲-

توبه نکردن از گناه، ۳- ناامیدی از رحمت خداست.

﴿خداوند در آیات قرآن خطاکاران را از ناامیدی از

رحمت خدا بر حذر داشته و مژده به آمرزش همه

گناهان داده است.

﴿فایده‌های عفو و گذشت برای عفوکننده عبارتند

از: ۱- خشنودی خداوند از او، ۲- خدا از گناه او

می‌گذرد، ۳- بهره‌مند از رحمت الهی می‌شود، ۴- در

میان مردم عزیز و سربلند می‌شود.

﴿پیامبر فرمودند: بی‌تردید عفو و گذشت بنده را

عزیز و سرافراز می‌گرداند.

﴿گذشت از فرد خطاکاری که پشیمان شده، باعث

اصلاح رفتارش می‌شود.

﴿چشم‌پوشی از رفتار کسانی که خطای خود را

نمی پذیرند و ترک نمی کنند: ۱- موجب جسارت
آنان می شود، ۲- فرصتی برای اصلاح رفتار پیدا
نمی کند.

درس سوم

﴿جهنم﴾ بهشت: پاداش خداوند به نیکوکاران است. در آن
فرشتگان به استقبال مؤمنان می آیند. نیکوکاران در آن
با امامان و پیامبران و نیکوکاران همنشین می شوند. در
آنجا از بیماری، ترس و اندوه و خستگی خبری نیست.
شیرینی نعمت های خدا زمانی بیش تر می شود که
بهشتیان بدانند نعمت ها بی پایان و ابدی است.

﴿جهنم﴾ سرانجام کسانی است که ۱- به خدا و
فرستادگانش ایمان نداشتند، ۲- روز قیامت را انکار
می کردند، ۳- ستمکارانی که مردم را اذیت می کردند،
۴- به گناه دست می زنند.

﴿جهنم﴾ را خود جهنمیان با اعمال خود به وجود
آورده اند.

﴿﴾ از جهنمیان با ناسزا و نفرین استقبال می شود.

﴿﴾ همه جهنمیان شیطان را عامل گمراهی خود می دانند. شیطان در پاسخ آنان می گوید خداوند به شما وعده راست داد و من وعده دروغ و شما وعده های دروغ مرا قبول کردید.

﴿﴾ جهنمیان بر فرصت های از دست رفته حسرت می خورند و پشیمانند.

﴿﴾ نعمت های بهشت: نتیجه اعمال نیک انسان ها در دنیا و لطف خدا در آخرت است.

درس چهارم

﴿﴾ امام صادق (ع) در تفسیر آیه (ثم لتسألنَّ یومئذٍ عن النعیم) فرمودند: منظور از نعیم (نعمت محمد و آل محمد (ص)) است که در قیامت درباره این نعمت پرسش می شود.

در قرآن کریم تمامی چیزهایی که برای رستگاری انسان در دنیا و آخرت مورد نیاز است گنجانده شده است.

﴿قرآن معجزه جاویدان پیامبر اکرم (ص) است و خداوند پیامبر اکرم را اولین معلم قرآن قرار داده است.﴾

﴿اولین معلم قرآن پیامبر اکرم (ص) است چون: ۱- بهتر از هر کسی می‌داند هر آیه چه زمانی و چرا نازل شده، ۲- مفهوم و تفسیر واقعی آیات را می‌داند.﴾

﴿پیامبر (ص) از آغاز رسالت برنامه کاملی برای هدایت مردم داشت حتی برای بعد از خودش و آن تربیت معلمان ویژه برای فهم معارف عمیق قرآن بود.﴾

﴿پیامبر (ص) اسرار و نکات عمیق قرآن، اخلاق و آداب نیک را نیز به حضرت علی (ع) آموخت.﴾

﴿پیامبر (ص) در حدیث ثقلین فرمود: من دو چیز گرانبها را در میان شما باقی می‌گذارم تا وقتی به آن دو پناه ببرید.﴾

گمراه نمی شوید. یکی قرآن و دیگری اهل بیت است.

درس پنجم

پیامبر(ص) هر گروهی را به مأموریتی می فرستاد یکی را به عنوان سرپرست و جانشینی انتخاب می کرد تا دچار تفرقه نشوند.

در هنگام مناسک حج چشمها متوجه پیامبر بود تا اعمال حج را از خود پیامبر بیاموزند.

با توجه به آیه (یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک...) مهم ترین مسئله برای پیامبر(ص) ابلاغ سرپرستی و ولایت علی(ع) بود.

در غدیر پیامبر(ص) درباره علی(ع) فرمودند: «هر کس من ولی و صاحب اختیار او بوده ام، هم اکنون علی سرپرست و ولی اوست.»

انتخاب علی (ع) بعنوان جانشینی توسط خداوند انجام شد و جبرئیل به اطلاع پیامبر رساند.

شایسته‌ترین فرد برای رهبری علی (ع) بود چون آگاه‌ترین مردم به قرآن و احکام الهی بود و تمام احکام الهی را از پیامبر آموخته بود.

درس ششم

در سخنان معصومین (ع) نماز گناهان را مانند برگ‌های پاییزی فرو می‌ریزد. به چشمه آبی تشبیه شده - ستون دین است - معراج مؤمن است.

ترک نماز مرز هولناک کفر و بی‌ایمانی است.

بعضی از آداب نماز عبارتند از: ۱- خواندن نماز

در اول وقت، ۲- خواندن به جماعت، ۳- خواندن

نماز با لباس تمیز و مرتب، ۴- گفتن اذان و اقامه،

۵- خواندن نماز در مسجد

اذان: مهم‌ترین عقاید مسلمانان جهان است که

به عنوان شعار اسلام می‌باشد.

مسجد: محل ذکر و نام خداوند است و معنویت فراوانی در آن وجود دارد و نماز در مسجد با توجه بیشتری اقامه می‌شود.

چند مورد از شرایط لباس و مکان نمازگزار: ۱- لباس نمازگزار پاک باشد، ۲- غضبی نباشد، ۳- از پول حرام به دست نیامده باشد، ۴- از اجزاء حیوان حرام گوشت نباشد، ۵- طلا و زیورآلات برای مردان حرام و نماز را هم باطل می‌کند.

درس هفتم

در ماه رمضان نفس کشیدن ثواب ذکر و تسبیح را دارد، خواب عبادت است- دعاها مستجاب- پاداش کارهای نیک ۷۰ برابر ماه‌های دیگر است.

صلوات در این ماه کارهای نیک را در قیامت سنگین می‌کند. افطاری دادن سبب آمرزش گناهان گذشته و اخلاق نیک باعث آسانی عبور از صراط شود. روزه آن واجب است.

پیامبر روزه را سپری در برابر مشکلات دنیا و پوششی
بر عذاب آخرت می‌داند.

🕌 فواید روزه عبارتند از: ۱- تقویت صبر و تقوا، ۲-

توجه به محرومان، ۳- حفظ سلامتی

🕌 موضوع حدیث صوموا تصحوا درباره فایده روزه
در حفظ سلامتی اشاره دارد.

🕌 آیه «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما
کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون» روزه را عامل
تقوا می‌داند.

روزه یعنی تصمیم به انجام دستور خدا داشته باشیم و از
اذان صبح تا اذان مغرب از مبطلات روزه خودداری کنیم.

🕌 برخی مبطلات روزه: ۱- خوردن، ۲- آشامیدن، ۳-

فرو بردن سر در آب، ۴- فرو بردن دود غلیظ به حلق
(اگر عمدی انجام شود).

نیت از واجبات روزه است و اگر کسی بدون نیت
تمام روز را تشنه و گرسنه باشد روزه نیست.

احکام اسلامی قوانینی است برای حفظ سلامتی و

آرامش روحی و جسمی وضع شده‌اند.

وظایف مسلمانان در برابر نامحرمان: ۱- حفظ حیا،

۲- حفظ نگاه، ۳- حفظ پوشش مناسب

اولین وظیفه مسلمان در برابر نامحرمان حفظ حیا

در گفتار و رفتار است و هر عملی که سبب تحریک

نامحرمان شود حرام است.

دومین وظیفه مسلمانان در برابر نامحرمان چشم‌پوشی

از نگاه به آنهاست. نگاه حرام گناهی بزرگ است و

مقدمه گناهان بزرگ‌تر است و در سخن امام صادق (ع)

نگاه حرام تیری از تیرهای زهر آگین شیطان است و تخم

گناه را می‌کارد، سبب گمراهی می‌شود.

حجاب مناسب زن زیبایی‌های او را در برابر چشم

افراد هوسران حفظ می‌کند و سبب آرامش خود او

می‌شود.

📖 آثار بدحجابی عبارتند از: ۱- ناامنی و مورد آزار قرار گرفتن توسط مردان هوسران، ۲- کم ارزش شدن زن در جامعه، ۳- مهم‌ترین اثر آن دور شدن از خداوند است.

درس نهم

خداوند ما را آفریده تا (۱- با زندگی در دنیا، ۲- انجام کار نیک) به سعادت برسیم. پس راه رستگاری در دنیا و آخرت استفاده صحیح از نعمت‌های الهی است، نه مانند کسانی که کمال و ارزش را در بی‌توجهی به امکانات دنیا می‌دانند و نه مانند کسانی که از امکانات دنیا هر طور دلشان می‌خواهد استفاده می‌کنند.

📖 خداوند در آیات قرآن به ما سفارش می‌کند که:
۱- حق نداریم نعمت‌ها و زینت‌هایی که خدا حلال کرده را بر خود حرام کنیم، ۲- حق اسراف هم نداریم.

اسراف به معنای زیاده‌روی در مصرف و از گناهان بزرگ است و عذاب الهی دارد.

یک نمونه اسراف، مصرف‌گرایی است. یعنی میل دائمی به خرید کالاها بدون این که نیاز واقعی داشته باشیم. (چه مواد غذایی و چه پوشاک و...)

آثار اجتماعی و فردی و اقتصادی و فرهنگی مصرف‌گرایی: ۱- پرخوری سبب آسیب به سلامتی، ۲- بیرون ریختن غذا سبب فقر و محرومیت، ۳- کمیاب شدن کالا، ۴- افزایش قیمت، ۵- وابستگی به دیگران

راه درمان مصرف‌گرایی: ۱- بی‌توجهی به شایعات گران شدن کالاها، ۲- در خرید به تجربه‌های خود و اطرافیان اعتماد کنیم نه آگهی‌ها، ۳- با مُد زندگی نکنیم، ۴- بدانیم خرید اجناس گران‌قیمت ارزش شخصیت را زیاد نمی‌کند. شخصیت‌آور نیستند.

مُدّها: الگوهایی هستند که با روش‌های گوناگون مردم را متقاعد می‌کنند مانند آنان رفتار کنند.

جوانان و نوجوانان با توجه به تنوع طلبی و نوگرایی که از ویژگی‌های دوران سنی آنهاست تاثیرپذیری بیش تری در برابر مُدّها دارند.

مُدّگرایی پایه‌های فرهنگی جامعه را سست می‌کند چون: ۱- در تعارض کامل با فرهنگ و تمدن کشور اسلامی است، ۲- کاملاً برخلاف توصیه‌های ادیان الهی است.

درس دهم

خدا در قرآن که می‌فرمایند: «هنگامی که مرگ یکی از آنها فرا رسد می‌گوید پروردگارا مرا به دنیا برگردان تا کار نیک انجام دهم»... ، انسان‌ها قدر عمر خود را نمی‌دانند.

علی (ع): «فرصت‌ها مانند ابرها می‌گذرند. پس فرصت‌های خوب را غنیمت شمردید.»

برخی عوامل هدر دادن عمر عبارتند از: ۱- بی حالی و تنبلی، ۲- امروز و فردا کردن، ۳- بی اهمیت به اولویت‌ها، ۴- معاشرت با افراد بی نظم

اولین سرمایه ما برای خوشبختی در دنیا و آخرت زندگی و عمر است. و محرم شدن از این نعمت محرومیت از بقیه نعمت‌ها را به دنبال دارد.

تفاوت انسان با سایر موجودات در قدرت تفکر و عقل است.

پیامبر(ص) ساعتی تفکر از ساعت‌های طولانی عبادت کردن برتر است.

خداوند کسانی را که توانایی اندیشیدن دارند و نمی‌اندیشند، چشم دارند اما عبرت نمی‌گیرند و گوش دارند و دستورات خدا را نمی‌شنوند از چهارپایان گمراه‌تر می‌داند.

❏ ضررهای دروغ: ۱- عذاب الهی را در پی دارد،
 ۲- باعث از بین رفتن اعتماد دیگران می شود، ۳- تنها
 شدن دروغ گو، ۴- نابودی ایمان، ۵- محرومیت از
 هدایت الهی، ۶- ضعف حافظه، ۷- فقر و تنگدستی

❏ قصد دروغگو از دروغش: ۱- رسیدن به چیزی،
 ۲- رهایی پیدا کردن از مشکلی ۳- جلب اعتماد دیگران
 ❏ دروغگو قدرت خداوند را فراموش می کند.

❏ امام حسن عسگری (ع) زشتی ها همگی در خانه ای
 جمع شده اند که کلید آن دروغ است.

❏ راه ترک دروغ: ۱- به عواقب گفتار خود
 اندیشیدن، ۲- دوری از افراد دروغگو
 ❏ غیبت:

به معنی بدگویی پشت سر دیگران و آشکار
 ساختن عیب دیگران که از گناهان بزرگ است و
 عذاب سختی دارد.

سخنی که پشت سر دیگران می‌گوییم که واقعیت ندارد هم تهمت و هم دروغ است.

📖 خدا در قرآن غیبت را مانند خوردن گوشت برادر مرده می‌داند.

📖 آثار غیبت: ۱- باعث کینه و ناراحتی نسبت به همدیگر می‌شود، ۲- اعتمادها را از بین می‌برد، ۳- باعث نابودی دین انسان می‌شود، ۴- باعث تبلیغ کارهای ناپسند می‌شود.

📖 راه درمان غیبت: ۱- از عیب‌ها و کاستی‌های خود غافل نشویم، ۲- به جای ایراد گرفتن از دیگران عیب خود را برطرف کنیم.

ناسزاگویی:

📖 آثار ناسزاگویی: ۱- ایجاد کینه و دشمنی، ۲- از

بین رفتن حیا

📖 پیامبر (ص) فرمودند: «خداوند بهشت را بر هر

فحش دهنده بدزبان حرام کرده است.»

دلایل ناسزاگویی: ۱- عده‌ای موقع عصبانیت چون قادر بر مهار خشم خود نیستند، ۲- بعضی به شوخی و برای خنداندن دوستان خود، ۳- برخی به دلیل تربیت نادرست

راه درمان ناسزاگویی: ۱- دوری از افراد فحاش، ۲- اندیشیدن به عمل زشت خود، ۳- توجه به اینکه چه بر کاتی از دست می‌دهند.

درس دوازدهم

ثمرات کار و کوشش: ۱- بی‌نیاز شدن از دیگران، ۲- توانایی برای انفاق و سخاوتمندی، ۳- توانایی برای مشارکت در کارهای خیر، ۴- برطرف ساختن مشکلات اجتماعی

رسول خدا: عبادت ده جزء دارد که نه جزء آن کار و کسب حلال است.

اگر کسی مالش را از راه حرام کسب کند گناه بزرگی انجام داده و اگر همه آنها را در کارهای

خوب صرف کند گنااهش پاک نمی شود. بلکه گناهی بر گناهانش می افزاید.

﴿﴾ آثار کسب مال حرام: ۱- دعاها مستجاب نمی شوند، ۲- بی برکت شدن مال، ۳- خرج شدن در جای نادرست.

﴿﴾ کسب مال از راه های دزدی، قمار، خرید و فروش اجناس قاچاق حرام است.

﴿﴾ گاهی اوقات شغل خوب حلالی وجود دارد اما درآمدش حرام است. کارمندی که کم کار می کند، کسی که وسیله بی کیفیت را در بسته بندی خوب قرار می دهد.

﴿﴾ ویلٌ للمطفقین... درباره کم فروشان است.

﴿﴾ با توجه به سخنان امام علی(ع): ۱- دعا کلید گنجینه‌های آسمان و زمین است، ۲- از گنجینه‌های رحمت خدا (فزونی عمر- تندرستی- گشایش روزی) را طلب کنیم.

﴿﴾ براساس تعالیم قرآن ما در همه حال به خدا و یاری او نیازمندیم.

﴿﴾ با توجه به آیه (ادعونی استجب لکم): ۱- خدا از بندگان می‌خواهد خواسته خود را از او بخواهند، ۲- دعا باعث توجه ویژه خداوند می‌شود.

﴿﴾ آثار دعا: ۱- مورد توجه خدا قرار گرفتن، ۲- باعث آرامش روحی، ۳- برخورداری از نعمت‌های دنیا، ۴- بهره‌مندی از پاداش آخرت

﴿﴾ آداب دعا: ۱- با درآمد پاک، ۲- شروع دعا با صلوات باشد، ۳- چهار وقت را برای دعا انتخاب کن (هنگام قرائت قرآن- بارش باران- هنگام اذان- موقع روبه‌رو شدن سپاه اسلام با کفر)

👉 امام باقر(ع): با صدقه دادن و معطر به مسجد می رفت و موقع اذان ظهر دعا می کردند.

👉 نزدیک ترین دعا به اجابت دعایی است که:
۱- پنهانی باشد، ۲- ابتدا برای دیگران باشد.

درس چهاردهم

👉 مشترکات مسلمانان عبارتند از: ۱- ایمان به خدای یگانه، ۲- ایمان به قیامت، ۳- حضرت محمد(ص) را آخرین پیامبر خدا می دانند، ۴- قرآن را آخرین کتاب الهی می دانند، ۵- همه په سوی کعبه نماز می خوانند.

👉 وظیفه مسلمان نسبت به برادر مسلمانش در سخن امام صادق(ع):

۱- آنچه برای خود می پسندی برای او بپسند، ۲- او را خشمگین نکنی، ۳- با جان و مال و زبان او را یاری کنی، ۴- راهنمای او باشی، ۵- هنگام مریضی

به عیادتش بروی، ۶- پیش از گفتن نیازش، نیازش را برطرف کنی.

﴿﴾ خدا در قرآن سفارش می‌کند از میان غیر هم‌دینانتان دوست صمیمی نگیرید و هم‌راز خود انتخاب نکنید.

﴿﴾ برنامه اصلی قدرت‌ها ایجاد تفرقه میان مسلمانان و جنگ افروزی میان آنها با بزرگ‌نمایی اختلافات بین آنها می‌باشد. چون اتحاد آنها مانع رسیدن به ثروت‌های مسلمانان است.

﴿﴾ مسلمانان برای وحدت بین خودشان باید: ۱- حقوق یکدیگر را محترم بدانند، ۲- به هم اهانت نکنند، ۳- اختلافات کوچک را کنار بگذارند.

﴿﴾ اصلی‌ترین موضوع اختلاف شیعه و سنی درباره مسئله خلافت پس از رحلت پیامبر(ص) است.

حقوق سه گانه ای که برای رفتن به بهشت باید رعایت شود:

۱- حق الله: کارهایی که انجام می دهیم تا دستور خدا را اطاعت کنیم. مثل واجبات: نماز، روزه و...

۲- حق النفس: کارهایی که انجام می دهیم تا خودمان سالم بمانیم و به رشد خوبی برسیم. خوردن، خوابیدن...

۳- حق الناس: کارهایی که انجام می دهیم تا وظایف خود را نسبت به دیگران انجام دهیم. حفظ آبرو، اسرار، اموال دیگران و حفظ محیط زیست، جلوگیری از آفت های زبان و حق الناس فقط در حقوق مالی نیست.